

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของวัยรุ่นที่มีต่อการรณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ในเขตกรุงเทพมหานครครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ วัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 50 เขตของกรุงเทพมหานคร ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,726,230 คน (ที่มา :สำรวจ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 44 โดยสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

เขตการปกครองของกรุงเทพมหานครมีจำนวนทั้งสิ้น 50 เขต ดังต่อไปนี้

1. พระนคร	11. ดุสิต	21. หนองจอก	31. บางรัก	41. บางเขน
2. บางกะปิ	12. ปทุมวัน	22. บ่ออมปราบ	32. พระโขนง	42. มีนบุรี
3. ลาดกระบัง	13. ยานนาวา	23. สัมพันธวงศ์	33. พญาไท	43. ธนบุรี
4. บางกอกใหญ่	14. บางขุนเทียน	24. ภาษีเจริญ	34. หนองแขม	44. ราษฎร์บูรณะ
5. บางพลัด	15. ดินแดง	25. บึงกุ่ม	35. สาทร	45. บางซื่อ
6. จตุจักร	16. บางคอแหลม	26. ประเวศ	36. คลองเตย	46. สวนหลวง
7. จอมทอง	17. ดอนเมือง	27. ราชเทวี	37. ลาดพร้าว	47. ตลิ่งชัน
8. บางกอกน้อย	18. หลักสี่	28. สายไหม	38. คันนายาว	48. สะพานสูง
9. ทุ่งทองกลาง	19. คลองสามวา	29. ห้วยขวาง	39. คลองสาน	49. บางแค
10. วัฒนา	20. ทวีวัฒนา	30. ทุ่งครุ	40. บางบอน	50. บางนา

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane (1973) โดยการกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5 % จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 400 ตัวอย่าง

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (Two – Stage Sampling) ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากเลือกเขตที่จะเป็นตัวแทนของแต่ละเขตจำนวน 10 เขต ซึ่งนับเป็น 1 ใน 5 ของจำนวนเขตทั้งหมด 50 เขต ดังต่อไปนี้

1. บางนา
2. จตุจักร
3. บึงกุ่ม
4. ปทุมวัน
5. บางเขน
6. บางแค
7. บางบอน
8. ดอนเมือง
9. ลาดกระบัง
10. บางกะปิ

2. ในแต่ละเขตจะกำหนดจำนวนข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเขตละ 40 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากทุกเขตที่เลือกมา โดยไปตามสถานที่ต่างๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม โรงภาพยนตร์ ห้างสรรพสินค้า โรงเรียน มหาวิทยาลัย ที่ทำงาน บ้านพักอาศัย ฯลฯ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะประชากรที่แตกต่างกันและครอบคลุมพื้นที่ให้ได้มากที่สุด

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย แจกแจงตามสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 วัยรุ่นที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากร

ตัวแปรตาม คือ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์

สมมติฐานข้อที่ 2 วัคซีนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการใช้
 ฤงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากร

ตัวแปรตาม คือ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการใช้ฤงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์เมื่อมี
 เพศสัมพันธ์

สมมติฐานข้อที่ 3 วัคซีนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้
 ฤงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากร

ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องการใช้ฤงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์เมื่อมี
 เพศสัมพันธ์

สมมติฐานข้อที่ 4 วัคซีนที่มีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้
 ฤงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากร

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องการใช้ฤงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์เมื่อมี
 เพศสัมพันธ์

สมมติฐานข้อที่ 5 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ใช้ฤงยางอนามัยในการป้องกัน
 โรคเอดส์ของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับฤงยางอนามัยของวัยรุ่นในเขต
 กรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ คือ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ใช้ฤงยางอนามัยแก่วัยรุ่น

ตัวแปรตาม คือ ความรู้เกี่ยวกับฤงยางอนามัยของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 6 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ใช้ฤงยางอนามัยในการป้องกัน
 โรคเอดส์ของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ฤงยางอนามัยของวัยรุ่นในเขต
 กรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ คือ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ใช้ฤงยางอนามัยแก่วัยรุ่น

ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ฤงยางอนามัยของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานข้อที่ 7 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ใช้ถุงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์ของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ คือ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ใช้ถุงยางอนามัยแก่วัยรุ่น

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และดัดแปลงโดยการศึกษาจากหนังสือและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามที่วัดระดับความรู้ของวัยรุ่นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามที่วัดทัศนคติของวัยรุ่นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามที่วัดพฤติกรรมของวัยรุ่นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์เมื่อมีเพศสัมพันธ์

ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ ผู้วิจัยต้องทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามในเรื่องของการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการรณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์ โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพ

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปลองใช้ก่อนการเก็บข้อมูลจริง (Pre-test) กับผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อถือได้ดังนี้

- 2.1 แบบสอบถามในส่วนการเปิดรับข่าวสาร ใช้วิธีทดสอบความน่าเชื่อถือได้ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha) ของ Cronbach โดยในส่วนนี้ได้ค่าความเชื่อถือเท่ากับ 0.85 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้
- 2.2 แบบสอบถามในส่วนของความรู้เกี่ยวกับเรื่องการใช้อย่างอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ใช้วิธีการทดสอบความเชื่อถือได้โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson's Method) ในส่วนนี้ได้ค่าความเชื่อถือเท่ากับ 0.79 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้
- 2.3 แบบสอบถามในส่วนของทัศนคติของวัยรุ่นที่มีต่อการรณรงค์การใช้อย่างอนามัยป้องกันโรคเอดส์ของวัยรุ่น ใช้วิธีการทดสอบความเชื่อถือได้ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha) ของ Cronbach ในส่วนนี้ได้ค่าความเชื่อถือเท่ากับ 0.84 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้
- 2.4 แบบสอบถามในส่วนของพฤติกรรมการใช้อย่างอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของวัยรุ่น ใช้วิธีทดสอบความเชื่อถือได้โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson โดยในส่วนนี้ได้ค่าความเชื่อถือเท่ากับ 0.87 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

การวัดตัวแปรและเกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดค่าตัวแปรต่างๆ ไว้ดังต่อไปนี้

1.การเปิดรับข่าวสาร

การวัดค่าตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการเปิดรับข่าวสาร ดังต่อไปนี้

บ่อยที่สุด	มากกว่าสัปดาห์ละ 4 ครั้ง	เท่ากับ 5 คะแนน
บ่อย	สัปดาห์ละ 1-4 ครั้ง	เท่ากับ 4 คะแนน
พอสมควร	เดือนละ 1-2 ครั้ง	เท่ากับ 3 คะแนน
นานๆ ครั้ง	นานกว่า 2 เดือน ต่อ 1 ครั้ง	เท่ากับ 2 คะแนน
ไม่เคยเปิดรับเลย	0 ครั้ง	เท่ากับ 1 คะแนน

โดยมีเกณฑ์การแบ่งระดับการเปิดรับข่าวสารออกเป็น 5 ระดับดังต่อไปนี้

ระดับต่ำมาก หมายถึง มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารต่ำกว่า 1.50

ระดับต่ำหมายถึง มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารอยู่ระหว่าง 1.50-2.49

ระดับปานกลาง หมายถึง มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารอยู่ระหว่าง
2.50-3.49

ระดับสูงหมายถึง มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารอยู่ระหว่าง 3.50-4.49

ระดับสูงมากหมายถึง มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารอยู่ระหว่าง 4.50-5.00

2. ความรู้เกี่ยวกับถุงยางอนามัย

การวัดตัวแปรในเรื่องความรู้เกี่ยวกับถุงยางอนามัย จากคำถาม 15 ข้อ ในลักษณะคำถามแบบปรนัย โดยกำหนดให้

คะแนนผู้ที่ตอบถูก ข้อละ 1 คะแนน

คะแนนผู้ที่ตอบผิด ข้อละ 0 คะแนน

โดยนำคะแนนที่ได้มาจัดระดับความรู้เป็น 3 ระดับ ดังต่อไปนี้

คะแนน น้อยกว่า 5.00 คะแนน มีความรู้ระดับต่ำ

คะแนน 5.01 - 10.00 คะแนน มีความรู้ระดับปานกลาง

คะแนน 10.01 – 15.00 คะแนน มีความรู้ระดับสูง

3.ทัศนคติเกี่ยวกับถุงยางอนามัย

การวัดตัวแปรในเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย จากคำถาม 15 ข้อ โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale ทั้งทัศนคติเชิงบวกและเชิงลบ โดยกำหนดระดับคะแนนไว้ดังนี้

3.1 ข้อความที่เป็นทัศนคติเชิงบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 คะแนน

เห็นด้วย 4 คะแนน

เฉยๆ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 คะแนน

3.2 ข้อความที่เป็นทัศนคติเชิงลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 คะแนน

เห็นด้วย 2 คะแนน

เฉยๆ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย 4 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 คะแนน

โดยนำคะแนนที่ได้มาจัดระดับของคะแนนเป็น 3 ระดับดังนี้

คะแนนระหว่าง 1.00 - 2.00 คะแนน อยู่ในระดับต่ำ หรือมีทัศนคติเชิงลบ

คะแนนระหว่าง 2.01 - 4.00 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง

หรือมีทัศนคติปานกลาง

คะแนนระหว่าง 4.01 - 5.00 คะแนน อยู่ในระดับสูง หรือมีทัศนคติเชิงบวก

4. พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย

การวัดตัวแปรในเรื่องพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย จากคำถาม 15 ข้อ ในลักษณะคำถามแบบปรนัย โดยกำหนดให้

คะแนนผู้ที่ตอบถูก ข้อละ 1 คะแนน

คะแนนผู้ที่ตอบผิด ข้อละ 0 คะแนน

โดยนำคะแนนที่ได้มาจัดระดับความรู้เป็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

มีการปฏิบัติน้อยที่สุด 0 - 3 คะแนน

มีการปฏิบัติน้อย 4 - 6 คะแนน

มีการปฏิบัติปานกลาง 7 - 9 คะแนน

มีการปฏิบัติมาก 10 - 12 คะแนน

มีการปฏิบัติมากที่สุด 13 - 15 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Method)

เป็นการวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และนำเสนอข้อมูลด้วยตาราง เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1.1 ข้อมูลเบื้องต้นด้านลักษณะประชากร

1.2 การเปิดรับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการป้องกันโรคเอดส์โดยใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์

1.4 ทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันโรคเอดส์โดยใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์

1.5 พฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันโรคเอดส์โดยใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์

2. การวิเคราะห์เชิงอนุมาน

การวิเคราะห์เชิงอนุมานนี้ใช้วิธีการทางสถิติต่างๆเพื่อทดสอบสมมุติฐานดังต่อไปนี้

2.1 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1-4

ใช้วิธีทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ANOVA เพื่อทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามลักษณะประชากร

2.2 การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 5-7

ใช้วิธีวิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

เมื่อผู้วิจัยเก็บข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้ไปลงรหัส (coding) และประมวลผลข้อมูลเพื่อคำนวณหาค่าทางสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window